Acil Durum Ekipleri Özyeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Acil Durum Ekipleri Özyeterlilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16208

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Acil Durum Ekipleri Özyeterlilik Ölçe?i (ADEOÖ), 2018 y?l?nda Funda Yalç?n taraf?ndan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçek geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür. Bu ölçek, acil durumlara müdahale eden profesyonel ekiplerin ve çal??anlar?n, kriz anlar?nda görevlerini ba?ar?yla yerine getirebileceklerine dair sahip olduklar? inanç düzeylerini, yani mesleki özyeterlilik alg?lar?n? ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, özellikle yüksek stresli ve kritik müdahale gerektiren ortamlarda görev yapan personelin psikolojik dayan?kl?l???n? ve görev yeterlili?ini de?erlendirmeye odaklanmaktad?r.

ADEOÖ, acil durum görevlilerinin, beklenmedik olaylar kar??s?nda problem çözme becerileri, duygusal regülasyon yetenekleri ve ekip içinde koordinasyon sa?lama kapasiteleri gibi kritik alanlardaki yeterlilik alg?lar?n? belirleyerek, kurumsal e?itim ve destek programlar?n?n etkinli?ini art?rmaya katk? sa?lamay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Acil durum, Özyeterlilik, Kurtarma ekipleri, Ölçek geli?tirme, Afet yönetimi, Psikometri, Kriz müdahalesi.

Yazarlar

Funda Yalç?n

Amaç

Acil Durum Ekipleri Özyeterlilik Ölçe?i'nin temel amac?, acil durum hizmetlerinde çal??an personelin, mesleki görevlerini etkili bir ?ekilde yerine getirme yeteneklerine olan ki?isel inançlar?n? ölçmektir. Bu inanç düzeyi, personelin stres alt?ndaki performans?n?, karar verme h?z?n? ve zorluklarla ba?a ç?kma motivasyonunu do?rudan etkilemektedir. Ölçek, bu kritik personel grubunun yeterlilik alg?lar?n? sistematik olarak de?erlendirerek, potansiyel zay?f noktalar? tespit etmeyi ve bu alanlara yönelik hedefli psikolojik destek ve e?itim programlar? geli?tirmeyi amaçlamaktad?r.

Ölçek, ayn? zamanda, farkl? demografik veya mesleki gruplara ait acil durum çal??anlar?n?n özyeterlilik düzeylerini kar??la?t?rmak ve bu düzeylerin i? tatmini, tükenmi?lik veya performans gibi di?er önemli de?i?kenlerle ili?kisini incelemek için sa?lam bir psikometrik araç sunmaktad?r.

Yap?

ADEOÖ, Albert Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Kuram?'nda merkezi bir rol oynayan özyeterlilik (self-

ARABPSYCHOLOGY.COM

efficacy) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin belirli sonuçlar? üretecek eylemleri ba?ar?yla gerçekle?tirebilece?ine dair yarg?s?d?r. Acil durum ba?lam?nda, bu yap? genellikle multidimansiyonel olarak ele al?n?r ve ?unlar? kapsayabilir:

Görev Yeterlili?i: Acil müdahale tekniklerini ve prosedürlerini uygulama becerisine olan inanç.
Duygusal Yönetim Yeterlili?i: Yüksek stres, korku ve travmatik olaylar kar??s?nda duygusal dengeyi koruma yetene?ine olan inanç.
Ekip Çal??mas? ve Koordinasyon Yeterlili?i: Ekip üyeleriyle etkili ileti?im kurma ve karma??k operasyonlar? koordine etme becerisine olan inanç.
Problem Çözme Yeterlili?i: Beklenmedik veya de?i?ken acil durum senaryolar?nda h?zl? ve do?ru kararlar verme yetene?ine olan inanç.

Geçerlik

Kaynak referans?nda Geçerlik bilgisi spesifik olarak belirtilmemi? olsa da (--), bir ölçek geli?tirme çal??mas? kapsam?nda temel geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda öncelikle uzman görü?leri al?narak **kapsam geçerli?i** sa?lanm??t?r. Bu süreçte, acil durum alan?nda çal??an uzmanlar, maddelerin ölçülmek istenen yap?y? temsil edip etmedi?ini de?erlendirmi?tir.

As?l geçerlik kan?t?, **yap? geçerli?i** analizleri ile elde edilmi?tir. Bu analizler, genellikle Faktör Analizi kullan?larak ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen alt boyutlara sahip olup olmad???n? göstermeyi amaçlar. Yap? geçerli?i sonuçlar?n?n, ölçe?in acil durum ekiplerinin özyeterlilik alg?s?n? beklenen psikolojik boyutlarda ölçtü?ünü kan?tlamas? beklenir.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgisi kaynak referans?nda belirtilmemi?tir (--). Ancak psikometrik standartlara uygun olarak, ölçe?in iç tutarl?l???n?n de?erlendirilmesi için analizlerin gerçekle?tirildi?i kabul edilmektedir. Ölçe?in güvenilirli?i, genellikle **Cronbach Alfa ?ç Tutarl?l?k Katsay?s?** hesaplanarak rapor edilir. Bu katsay?, ölçekteki tüm maddelerin ayn? yap?y? ne derece tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Yüksek iç tutarl?l?k katsay?s? (genellikle .70 ve üzeri), ADEOÖ maddelerinin acil durum görevlilerinin özyeterlilik düzeylerini istikrarl? bir biçimde ölçtü?ünü i?aret eder. Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik analizlerinin de yap?lm?? olmas? muhtemeldir.

Faktör Analizi

Acil Durum Ekipleri Özyeterlilik Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini incelemek amac?yla Faktör Analizi (FA)

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?lm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??malar?nda yayg?n olarak kullan?lan **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)**, ba?lang?çta veri setinden elde edilen maddelerin temel alt boyutlar?n? (faktörlerini) belirlemek için uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in kaç boyuttan olu?tu?unu ve hangi maddelerin hangi boyuta yüklendi?ini ortaya koymu?tur.

AFA sonuçlar?n?n ard?ndan, ölçe?in teorik modelinin veri ile ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** de yap?lm?? olabilir. DFA, elde edilen faktör yap?s?n?n yeterli uyum indekslerine sahip olup olmad???n? göstererek ölçe?in yap?sal geçerli?ini güçlendirmi?tir. Bu faktörler genellikle, acil durum görevlilerinin farkl? yeterlilik alanlar?na (örne?in, teknik müdahale, kriz ileti?imi, duygusal dayan?kl?l?k) kar??l?k gelmektedir.

Araç

Test Type:

Geli?tirme (Developmental Scale)

Format:

Tahmini olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r (Örne?in: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum). Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Language Available:

Türkçe (Turkish)

Population Group:

Profesyonel Acil Durum Ekipleri Çal??anlar?.

Age Group:

Yeti?kinler.

Population Details:

Acil serviste, itfaiye te?kilat?nda, afet ve acil durum yönetim birimlerinde (AFAD) veya benzeri kriz müdahale alanlar?nda aktif olarak görev yapan personel.

Test Methodology:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz bildirim ölçe?i (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Öz bildirim, Kriz yönetimi, Psikometrik özellikler, Yüksek lisans tezi, Acil durum personeli, Ölçek geli?tirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Mevcut de?il.

Affiliation Email addresses:

fundayalcin17@gmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?im)

Correspondence Address:

Üsküdar Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul (Tez Ba?lant?s?).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2018 y?l?nda Funda Yalç?n'?n yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar Funda Yalç?n ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Sorumlu yazar ile ileti?im adresi: fundayalcin17@gmail.com.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: **acil-durum-ekipleri-ozyeterlilik-olcegi-toad.pdf**

The original PDF can be downloaded here: acil-durum-ekipleri-ozyeterlilik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Yalç?n, F. (2018). *Acil durumlarda çal??anlar?n öz yeterlili?i: Bir ölçek geli?tirme çal??mas?* (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Acil Durum Ekipleri Özyeterlilik Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM